

НОВИЙ ВИПАДОК ГНІЗДУВАННЯ ЛУЧНОГО ЛУНЯ (*CIRCUS PYGARGUS*) У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

В.Є. Олексенко¹, М.М. Борисенко², М.Н. Гаврилюк³

¹ вул. Т. Шевченка, 6, с. Вільхи, Золотоніський район, Черкаська область, 19736, Україна
Tarasa Shevchenka str., 6, Vilkhy, Zolotonosha district, Cherkasy region, 19736, Ukraine

² Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ННЦ «Інститут біології та медицини»; пр. Академіка Глушкова, 2, м. Київ, 03022, Україна

National Taras Shevchenko University of Kyiv, Institute of Biology and Medicine; Akademik Hlushkov av., 2, Kyiv, 03022, Ukraine

³ Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького; бул. Шевченка, 81, м. Черкаси, 18031, Україна
The Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Shevchenko blvd., 81, Cherkasy, 18031, Ukraine

✉ М.Н. Гаврилюк (M.N. Gavrilyuk), e-mail: gavrilyuk.m@gmail.com

A new breeding record of the Montagu's Harrier (*Circus pygargus*) in Cherkasy region (Central Ukraine). – V.E. Olexenko, M.M. Borysenko, M.N. Gavrilyuk. - *Berkut*. 28 (1-2). 2019. - A case of breeding was observed near the town of Zolotonosha (49.6399° N; 32.0550° E) in 2019. The breeding territory of harriers was situated in the valley of Zolotonosha river. The brood had two fledglings. It is the second confirmed case of breeding in Cherkasy region during more than 100 years. The previous case was detected in Chyhyryn district in 2017. [Ukrainian].

Key words: fauna, distribution, rare species, breeding, fledgling.

Гніздову пару протягом червня – серпня 2019 р. регулярно спостерігали в долині р. Золотоношка біля м. Золотоноша (49,6399° N; 32,0550° E). Виводок складався з двох пташенят. Це другий відомий випадок гніздування лучного луна в Черкаській області протягом більше 100 років. Попередній відмічений у 2017 р.

Ключові слова: фауна, поширення, рідкісний вид, гніздування, пташеня.

В Україні лучний лунь (*Circus pygargus*) – рідкісний вид, занесений до Червоної книги України. Гніздиться головним чином на Поліссі (Полуда, 2009). На території Черкаської області є рідкісним гніздовим видом. За період понад 100 років відома лише одна достовірна знахідка гнізда в Чигиринському районі у 2017 р. та декілька зустрічей у гніздовий період (Гаврилюк та ін., 2017).

У 2019 р. нами зафіксовано новий випадок гніздування лучного луна – в Золотоніському районі.

Вперше самець у районі місця гніздування був відмічений 17.06 поблизу с. Снігурівка – він летів на значній висоті в напрямку с. Дібрівка. 23.06 самця спостерігали на південній околиці м. Золотоноша в долині р. Золотоношка. 25.06 на цьому місці спостерігали пару, причому самка збирала суху траву й носила в місце ймовірного розташування гнізда. У наступні дні спостерігали передачу корму від самця до самки. За польотами самки вдалося локалізувати місце розташування гнізда з точністю до декількох десятків квадратних метрів (49,6399° N; 32,0550° E). Проте спроби знайти гніздо наприкінці червня – на початку липня були невдалими через високий травостій. Під час пошуку гнізда дорослі птахи проявляли хвилювання. З метою зменшення турбування лунів пошуки були припинені, а в подальшому проводились регулярні спостереження дистанційно. Гніздовим біотопом лучних лунів була заплава меліорованої річки Золотоношки з мозаїчною рослинністю. На початку липня мінімальна висота трав'яного покриву на ділянках лучної рослинності (осока, злаки) становила 40–50 см, на ділянках з рудеральною рослинністю (зарості кропиви, борщівнику тощо, місцями сплетені виткими рослинами) досягала 2 м.

Протягом першої і другої декад липня на гніздовій території неодноразово спостерігали передачу корму від

самця самці, а також кормові польоти дорослих птахів. Для пошуку їжі дорослі птахи використовували заплаву р. Золотоношка. Найбільш віддаленими точками спостереження самця були околиці с. Снігурівка (відстань від гнізда близько 4,5 км) та околиці с. Вільхи (3 км).

Перший виліт пташенят відмічено 29.07 – молодий лунь літав на відстані декількох десятків метрів від місця розташування гнізда. 31.07 на гніздовій ділянці спостерігали одночасно двох пташенят. Востаннє на цій території їх відмітили 7.08. У подальшому птахів періодично бачили в долині р. Золотоношка за кілька кілометрів від місця гніздування. У повному складі сімейство лучних лунів (пара дорослих та двоє молодих) спостерігали 22.08.2019 р. під час їхнього полювання біля с. Дібрівка. Пізніше птахів у даному районі не відмічали.

Слід зазначити, що гніздування лучного луна в долині р. Золотоношка припускалось нами й раніше. Так, 26.08.2018 р. біля с. Дібрівка, за 2 км від місця гніздування у 2019 р., спостерігали молодого птаха та дорослого самця. Цілком можливо, що вони гніздилися неподалік.

На підставі знахідок останніх років, луна лучного треба вважати спорадично гніздовим на території Черкаської області.

Література

- Гаврилюк М.Н., Кайстро В.Ю., Ралдугіна О.І. (2017): Знахідка лучного луна (*Circus pygargus*) на гніздуванні в Черкаській області. - *Беркут*. 26 (1): 71-72.
- Полуда А.М. (2009): Лунь лучний. - Червона книга України. Тваринний світ. К.: Глобалконсалтинг. 422.